

TYNSET KOMMUNE

TYNSETSKOLENE

TYNSETSKOLENE

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

Tynset 09.01.2011

<i>Vår ref.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Saksbehandler</i>	<i>Deres ref.</i>
11/22-2	134/11	430	Bent Kvisle 62 48 50 42	

(Vennligst oppgi "Vår ref." ved svar)

HØRING TIL FORSLAG OM INNFORING AV KOMPETANSEKRAV FOR UNDERVISNING

Innledning:

Svar fra Tynset kommune. Kort beskrivelse av tynsetskolene.

Tynset har to store sentrumsskoler. Tynset barneskole med 370 elever. Tynset u-skole med 220 elever. Vi har to fådeltskoler med 40-50 elever og en .En 1 – 10 skole som også er fådelte med 75 elever. Avstanden fra skole i sør til skole i nord er 7 mil. Vi har også et voksenopplæringscenter.

Utdanningssjefen på Tynset er også skolefaglig rådgiver for kommunene Alvdal og Tolga.

Vi er enige i at det er viktig å styrke lærernes kompetanse. Dette er en viktig forutsetning for å heve kvaliteten i opplæringen. Ambisjonene må være at alle lærere skal ha relevant utdanning i alle fagene de underviser i.

På mange måter er det en logisk utvikling å knytte kompetansekravene i opplæringsloven til også å gjelde undervisning. Ikke bare ved tilsetning slik det er i dag. Det er også logisk å utvide kravet til også å gjelde barnetrinnet.

Men det hefter en vesentlig utfordring til dette. Allerede i dag underviser mange lærere uten formell utdanning. Vi vet også at mange kommuner allerede sliter med rekruttering av nye lærere. Det har vært en tydelig tendens i de siste årene at nye søkere har hatt en mer spesiell og sammensatt utdanning der mange av studiene/studiepoengene ikke direkte eller i begrenset grad, er relevante for det fagbehovet skolene har. Da det er få søkere, ser skolene seg nødt til å tilsette allikevel.

Ut fra dette blir det en formidabel oppgave å løfte kompetansenivået til de krav som nå stilles. Ny lærerutdanning vil ikke kunne klare dette alene. Det vil i så fall ta svært mange år. Staten må støtte skoleeier. Videreutdanningen må legges om. Det må satses mer på regionale opplegg der Høgskoler kommer ut i regionene.. Dette vil gjøre det mulig å få flere lærere til å ta videreutdanning parallelt med arbeid Det holder ikke med en oppfordring, slik det skrives i høringen, om at skoleeier må stimulere til at allerede ansatte må ta videreutdanning. Vi vil få svært store forskjeller kommuner i mellom. Se på erfaringen av den modellen som nå har vart i to år. Den har blitt for dyr. Mange kommuner har ikke sendt lærere på videreutdanning.

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Telefaks	Org.nr: NO 940837685 MVA
2500 TYNSET	Rådhuset E-post: postmottak@tynset.kommune.no OCR	62 48 50 00	62 48 50 11	Bankgiro: 6170.05.21000 Bankgiro: 6170.05.22600

Statlige midler til frikjøp har ikke blitt benyttet og det har blitt delt ut midler i runde to til etterutdanning gjennom nye søknader.

Svar på direkte utfordringer i høringsnotatet:

”Kompetansekrav knyttet til undervisning i alle fag”

I prinsippet bør det være slik i u-trinnet på sikt. Det er et mål å arbeide mot. På barnetrinnet vil det være viktig å holde på en modell der færre lærere er knyttet opp mot klassene. Derfor vil et slikt krav på barnetrinnet ikke gi fleksible og gode løsninger som skal ivareta det helhetlige opplæringsmandatet og ansvaret for opplæringen gjennom generell del, læringsplakaten og sosial kompetanse. Mindre skoler vil bli svært sårbare. Men det er rett å knytte kompetansekravet mot matematikk og norsk på barnetrinnet. Det bør vurderes engelsk også. Da blir det en sammenheng mellom det som etterspørres og vektlegges gjennom kartlegginger og nasjonale prøver.

”Bør kompetansekravene knyttet til undervisning også gjelde for midlertidig ansatte?”

Ja. Det vil være ulogisk at rektor skal være mer bundet opp i disponeringen av nye fast tilsatte enn de midlertidige. Det kan få noen merkelige konsekvenser der nye fast tilsatte med real kompetanse i andre fag enn de er utdannet for ikke kan benyttes fleksibelt. I utgangspunktet må det stilles samme krav til begge før eventuelle unntaksreglene slår inn. Rektor må kunne disponere begge kategorier fritt i tilfeller der skolen ikke har dekket sin kompetans i enkelte fag.

Videre kommentarer er knyttet opp mot problemstillinger som ble reist i høringsmøtet i Kunnskapsdepartementet den 20. desember 2010.

Konsekvenser for kommunene?

Tynset kommune vil få store utfordringer med å oppfylle de krav som stilles om kompetanse knyttet til undervisning. Tynset har i mange år hatt en stabil og godt utdannet lærerstab. Vi er nå midt inne i et stort generasjonsskifte. Vi klarer ikke å erstatte lærerne som slutter med nye lærere med god nok kompetanse. Mange nye søkere har ikke kompetanse eller bare delvis kompetanse som er relevant for grunnskolen. Vi kan gi et bilde på situasjonen De 6 kommunene i Nord-Østerdal har halvparten så mange årsverk som Hamar. I høst har NØ kommunene 5-6 ganger så mange lærere på veiledningsprogram for nytilsatte som Hamar har. Det sier litt om utfordringene og også om ulikene mellom kommuner.

Hvis kravene i lovverket blir for stramme, kan det også medføre at mindre kommuner som har de største utfordringene, må tilsette i mindre stillinger – flere deltidsstillinger. Dette vil gjøre teamarbeid, tett og god oppfølging av elevene gjennom hele skoleuka vanskeligere. Ledelse og utviklingsarbeid vil også bli mer krevende.

Dette vil også være motstrøms den nasjonale utfordringen på arbeidsmarkedet om å tilby flere hele stillinger.

Det er foreslått en rekke unntaksordninger. Men hvis kompetansenivået er slik at unntaksordningene blir så mange og så vanlige som det kan se ut til, vil lovkravet utvannes. Det er et uheldig signal å gi. Ikke minst for statusen til læreryrket.

Administrative utfordringer.

I mange kommuner gjøres nå tilsetting på skolenivå. Tilsettingsproessene må nødvendigvis sentraliseres i større grad enn i dag. Skoleeier må se kompetansebehovet og tilsettinger i en mer helhetlig sammenheng. Lærerkompetanse må deles i større grad mellom skoler der det er mulig – i noen tilfeller delt arbeidsplass. Dette er nødvendigvis ikke bare negativt. Men det krever en administrasjon som ikke er der i alle kommuner i dag.

Skoleeier må ha bedre oversikt over kompetansebehovet i sin kommune. Kartlegging må ajourføres. Dette er fornuftig, men krever også både tid og verktøy.

Unntaksregler må ikke bli for byråkratiske å håndheve. Her vil vi stille et utropstegn ved hvordan et evt. tilsyn rundt disse forholdene vil bli fulgt opp. Vår erfaring med tilsyn er at de er rigide og basert på strenge lovforklaringer. Det er på mange måter jurister som nå setter kvalitetsstempel på mange skoler og kommuner gjennom tilsynsrapporter. Det blir veldig fokus på små avvik og lite på hva som er bra.

Det må ikke bli mange og negative overskrifter på kommuner og skoler som ikke har kompetente lærere når vi vet at det ikke vil bli mulig på mange, mange år å nå opp til kravene som settes. Her vil det fort bli gjort et nummer av dette i medier sett i sammenheng med f.eks nasjonale prøver og PISA. Økt fare for stigmatisering av skoler.

Nøkkelen og løsningen ligger igjen på i hvilken grad skoleeier og staten sammen kan legge til rette for videreutdanning. Den nye læreutdanninga vil ikke klare å fylle dette behovet alene.

I vår region har vi behov for kompetanse i alle fag. Men praktisk estetiske fag og hovedfagene skiller seg nok ut sammen med Spesialundervisning og IKT. Med den hovedvekten som nå legges på hovedfagene, blir det fort bli en enda større utfordring på sikt å dekke opp de praktiske fagene. Det vil også bli spennende å se hvordan søkermassen på de to linjene i lærerutdanningen fordeler seg. Så langt er det en tydelig status på overfylte plasser i 5. -10. års utdanninga og ledige plasser på 1. – 7 utdanninga. Dette vil få konsekvenser for hvordan lovkravet vil virke i barneskolen kontra u-skolen og også mellom større og mindre kommuner. Vi kan fort får A-skoler og B-skoler. Kommuner med ressurser til å følge opp viderutdanning og stille krav til nyansatte mot kommuner om ikke kan stimulere til viderutdanning og følgelig må ta det som er ledig.

Administrative og økonomiske konsekvenser.

Vi tror at en gjennomføring av dette lovforslaget vil medføre økt administrasjon. Men større kommuner som har et administrativt apparat oppe og går vil ikke merke så stor økning. Mange kommuner flatet ut rundt 2000. For disse kommunene vil utfordringen bli større. Her vil det fort bli spørsmål om å gjenninnføre en skolesjef, utdanningssjef eller skolefaglig ansvarlig. Det er positivt, men vil samtidig være en økonomisk utfordring å få til. Den kompetansen som en gang var i kommunen er borte og mange evt. søkere vil vegre seg mot stillinger som ofte har et mye bredere innhold enn bare skole.

Noen kommentarer til slutt.

Vi støtter tiltak som vil øke lærernes kompetanse. I prinsippet også det å knytte kompetansekrav i lovverket til også å gjelde undervisning. Men vi tar noen forbehold. Det vil være for tidlig å sette dette i kraft fra 2014. Vi vil ikke se resultatet av den nye lærerutdanninga så raskt. Og det er også for tidlig å si hvordan den nye linjedelingen vil slå ut. Staten må støtte skoleeier i en forpliktende opptrapping av videreutdanningen i flere regionale tiltak ut fra behov.

Det er ikke ønskelig med lovkrav som vil medføre en faglærerorientert barneskole. Det er viktig å skille på behovene i småskolen, mellomtrinnet og u-trinnet. Kompetanse – riktig kompetanse er like viktig på alle trinn.

Med hilsen

Bent Kvisle
Utdanningsjef

Kopi til: Rådmannen